EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 03 21
COM(2024) 127 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimo ir taikymo

2023 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d.

Turinys

1. Įvadas 2

2. Institucinė struktūra 2

3. Vykdymo užtikrinimo priemonės, ginčų sprendimas ir skundai 4

3.1. Vykdymo užtikrinimo priemonės 4

3.2. Ginčų sprendimas 5

3.3. Skundai 5

4. Įgyvendinimas įvairiuose sektoriuose 5

4.1. Prekyba prekėmis 5

4.2. Paslaugos ir investicijos, skaitmeninė prekyba, intelektinė nuosavybė, viešieji pirkimai ir mažosios bei vidutinės įmonės 10

4.3. Energetika 13

4.4. Transportas 14

4.5. Žvejyba 15

4.6. Socialinės apsaugos koordinavimas 16

4.7. Teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose 16

4.8. Jungtinės Karalystės prisijungimas prie tam tikrų ES programų 17

5. Jungtinės Karalystės teisės aktų pokyčiai 17

5.1. Kompleksinio pobūdžio klausimai 18

5.2. Vienodos atviros ir sąžiningos konkurencijos sąlygos ir darnus vystymasis 19

6. Išvados 21

1 priedas. Pagal PBS įsteigtų jungtinių organų ir kitų struktūrų posėdžiai 2023 m. 22

2 priedas. Įgyvendinimo veiksmų, dėl kurių 2023 m. kovo 24 d. susitarė Partnerystės taryba, apžvalga 23

3 priedas. Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtų Partnerystės tarybos ar komitetų priimti sprendimai ir rekomendacijos 24

1. Įvadas

Svarbus 2023 m. Europos Sąjungos (ES) ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (Jungtinės Karalystės) santykių aspektas buvo tai, kad buvo priimta Vindzoro sistema[1], kuria šalims sudarytos sąlygos konstruktyviai bendradarbiauti. Jos abi taip pat įsipareigojo visapusiškai išnaudoti prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo[2] (toliau – PBS) potencialą.

Nuo 2021 m. sausio 1 d. taikomas PBS apima įvairias sritis, įskaitant prekybą, transportą, žuvininkystę, energetiką, socialinės apsaugos koordinavimą, teisėsaugos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose. Kartu juo užtikrinamos vienodos sąžiningos konkurencijos ir darnaus vystymosi sąlygos ir pagrindinių teisių apsauga.

Tai trečioji PBS įgyvendinimo ataskaita, Komisijos parengta vykdant 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimo (ES) 2021/689[3] 2 straipsnio 4 dalyje nustatytą reikalavimą. Joje apžvelgiami pagrindiniai šiame susitarime nustatytų valdymo struktūrų veikimo pokyčiai (2 skirsnis) ir su vykdymo užtikrinimo priemonėmis, ginčų sprendimu ir skundais susiję pokyčiai (3 skirsnis). Šioje ataskaitoje taip pat apibendrinama PBS kompetencijai priskiriamose srityse padaryta pažanga (4 skirsnis) ir pristatomi PBS įgyvendinimui aktualūs Jungtinės Karalystės teisėkūros pokyčiai (5 skirsnis).

2. Institucinė struktūra

2023 m. pagal PBS įsteigti jungtiniai organai ir kitos struktūros aktyviai vykdė stebėseną ir sudarė palankesnes sąlygas šį susitarimą įgyvendinti. Buvo surengta trisdešimt su visomis politikos sritimis, kurioms taikomas PBS, susijusių susitikimų – daugiau nei su bet kuria kita trečiąja šalimi, su kuria ES palaiko panašius santykius prekybos ir bendradarbiavimo srityje. 1 priede pateikiamas posėdžių sąrašas. Komisija jungtinių organų posėdžių darbotvarkes ir protokolus skelbia internete[4].

2023 m. kovo 24 d. posėdžiavo **Partnerystės taryba** – pagrindinis organas, įsteigtas pagal PBS 7 straipsnį siekiant prižiūrėti šio susitarimo įgyvendinimą politiniu lygmeniu. ES, kuriai atstovavo Komisijos pirmininko pavaduotojas Marošas Šefčovičius, ir Jungtinė Karalystė, kuriai atstovavo užsienio reikalų sekretorius Jamesas Cleverly, dar kartą patvirtino savo norą visapusiškai išnaudoti PBS potencialą. Šalys patvirtino įsipareigojimą spartinti darbą, susijusį su susitarimais dėl prekybos elektros energija ir Jungtinės Karalystės prisijungimu prie

[1] Europos Komisijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės priimta Vindzoro politinė deklaracija: https://commission.europa.eu/system/files/2023-02/political%20declaration.pdf.

[2] Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A22021A0430%2801%29.

[3] 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/689 dėl Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo ir Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir jos apsaugos saugumo procedūrų sudarymo Sąjungos vardu (OL L149/2), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=LT.

[4] ES ir JK partnerystės tarybos ir specialiųjų komitetų, įsteigtų pagal Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą, surengti posėdžiai: https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_lt.

Europos Sąjungos programų. Šalys taip pat susitarė tęsti darbą, susijusį su susitarimo memorandumu dėl finansinių paslaugų, bendradarbiavimu intelektinės nuosavybės klausimais, PBS 9 straipsnyje numatytų darbo grupių steigimu ir dialogų kibernetiniais bei kovos su terorizmu klausimais užmezgimu. Šios ataskaitos 2 priede pateikiamas išsamus veiksmų, dėl kurių buvo susitarta, sąrašas ir juos įgyvendinant 2023 m. padarytos pažangos santrauka.

Visus metus posėdžiavo 19 **komitetų**, pagal PBS 8 straipsnį įsteigtų šio susitarimo įgyvendinimui konkrečiose srityse stebėti. Jie aptarinėjo įvairius jų kompetencijai priklausančius klausimus. Per šiuos posėdžius buvo proga apžvelgti pažangą, padarytą įgyvendinant pagal PBS prisiimtus įsipareigojimus, ir techniniu lygmeniu diskutuoti įvairiais su jų įgyvendinimu susijusiais klausimais, įskaitant būsimus reglamentavimo pokyčius. Buvo priimti keli sprendimai ir rekomendacijos. 3 priede pateikiama jų santrauka.

2023 m. du kartus posėdžiavo pagal PBS 11 straipsnį įsteigta **Parlamentinės partnerystės asamblėja**. Liepos 3–4 d. Briuselyje vykusiame posėdyje parlamentarai, be kita ko, aptarė ES ir Jungtinės Karalystės bendradarbiavimą prekybos ir pramonės politikos srityse[5]. Nors šis klausimas nepriskiriamas PBS taikymo sričiai, Parlamentinės partnerystės asamblėja priėmė rekomendaciją dėl bendrų pastangų remti Ukrainą ir bendradarbiavimo sankcijų srityje[6]. Gruodžio 4–5 d. Londone vykusiame posėdyje parlamentarai diskutavo klimato ir žvejybos, taip pat kai kuriais su PBS nesusijusiais klausimais, tokiais kaip žmonių judumas, dėl kurio Parlamentinės partnerystės asamblėja ir Partnerystės taryba pateikė rekomendaciją[7].

Pilietinės visuomenės atstovai ir toliau buvo įtraukiami į PBS įgyvendinimą. Kelis kartus posėdžiavo pagal PBS 13 straipsnį įsteigta ES **vietos patarėjų grupė**[8]. ES vietos patarėjų grupė parengė klausimų ir rekomendacijų darbotvarkę, kurioje atsispindi pilietinės visuomenės nuomonė apie PBS įgyvendinimą ir apskritai apie ES ir Jungtinės Karalystės santykius (su ES ir JK santykiais susijusių klausimų stebėjimo priemonę)[9]. Komisija atsižvelgia į šią informaciją aptardama su Jungtine Karalyste PBS įgyvendinimą.

Be to, 2023 m. lapkričio 7 d. Londone buvo surengtas pagal PBS 14 straipsnį įsteigto **Pilietinės visuomenės forumo**, kurio tikslas – palaikyti dialogą PBS antros dalies, apimančios susitarimus dėl prekybos, transporto, žuvininkystės ir kitų sričių, įgyvendinimo klausimais, susitikimas. Šiame susitikime daugiausia dėmesio skirta įgyvendinimo klausimams, susijusiems su prekyba prekėmis ir paslaugomis, bendradarbiavimui

[5] Posėdžių darbotvarkės: https://www.europarl.europa.eu/delegations/lt/d-uk/home.
[6] Rekomendacija dėl ES ir JK bendrų pastangų remti Ukrainą ir veiksmingo bendradarbiavimo sankcijų srityje: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/273042/3rd%20PPA%20-%20recommendation%20on%20common%20support%20to%20Ukraine.pdf.
[7] 2023 m. gruodžio 4–5 d. Parlamentinės partnerystės asamblėjos rekomendacija: jaunimo judumo programos, studentų mainai, mokyklų organizuojamos ekskursijos ir menininkų gastrolės: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/279312/Final%20Recommendation%20-%204th%20EU_UK%20PPA.pdf.
[8] Posėdžių protokolai: https://www.eesc.europa.eu/lt/sections-other-bodies/other/eu-domestic-advisory-group-under-eu-uk-tca/events.
[9] Su ES ir JK santykiais susijusių klausimų stebėjimo priemonė: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/eu-uk_relations_issues_tracker_december_2022_january_update_0.pdf.

reglamentavimo srityje, vienodomis sąlygomis, energetika ir klimatu[10]. Komisija atsižvelgia į Pilietinės visuomenės forumo metu pilietinės visuomenės organizacijų, profesinių sąjungų, ES įmonių ir kitų darbuotojų organizacijų pareikštas nuomones. Diskutuodama su Jungtine Karalyste dėl PBS įgyvendinimo, Komisija siekia ginti jų interesus.

3. Vykdymo užtikrinimo priemonės, ginčų sprendimas ir skundai

Komisija nustatė mechanizmus, skirtus pagal PBS prisiimtų įsipareigojimų vykdymui užtikrinti, galimiems ginčams spręsti ir ES suinteresuotųjų šalių skundams nagrinėti.

3.1. Vykdymo užtikrinimo priemonės

2023 m. buvo priimti du reglamentai, kuriais siekiama, kad ES galėtų veiksmingai ir laiku naudotis savo teisėmis įgyvendindama su Jungtine Karalyste sudarytus susitarimus ir užtikrindama jų vykdymą. Tai: reglamentas[11], apimantis Susitarimą dėl išstojimo[12] ir PBS, kiek tai susiję su klausimais, kuriems taikoma Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, ir reglamentas[13], apimantis PBS, kiek tai susiję su klausimais, kuriems taikoma Euratomo sutartis.

Šie reglamentai yra teisinis Komisijos pagrindas priimti šiame susitarime ir Susitarime dėl išstojimo nustatytas vienašales ir vykdymo užtikrinimo priemones. Visų pirma Komisija galės sustabdyti savo įsipareigojimų pagal PBS vykdymą, jeigu Jungtinė Karalystė nesilaikys pagal PBS arba Susitarimą dėl išstojimo įsteigto arbitražo teismo sprendimo[14]. Siekdama apsaugoti ES interesus, tam tikrais atvejais Komisija galės veikti vienašališkai, nepradėjusi arbitražo procedūros, pavyzdžiui, tais atvejais, kai Jungtinėje Karalystėje skirta subsidija gali turėti didelį neigiamą poveikį šalių tarpusavio prekybai arba investicijoms[15].

[10] Posėdžio darbotvarkė: https://policy.trade.ec.europa.eu/events/second-eu-uk-trade-and-cooperation-agreement-civil-society-forum-2023-11-07_lt.

[11] 2023 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/657, kuriuo nustatomos Sąjungos naudojimosi savo teisėmis įgyvendinant Susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos ir Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą ir užtikrinant šių susitarimų vykdymą taisyklės: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0657.

[12] Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (2019/C 384 I/01): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT%2802%29.

[13] 2023 m. liepos 14 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) 2023/1479, kuriuo nustatomos Bendrijos naudojimosi savo teisėmis įgyvendinant Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą taisyklės: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.182.01.0086.01.LIT&toc=OJ%3AL%3A2023%3A182%3ATOC.

[14] PBS 749 straipsnio 4 dalis.

[15] PBS 374 straipsnio 3 dalis.

3.2. Ginčų sprendimas

Nors 2022 m. patvirtintas pagal PBS 752 straipsnį sudarytas arbitrų sąrašas[16], 2023 m., siekiant pagal PBS 409 straipsnio 3 dalį įvertinti su vienodomis sąlygomis susijusius klausimus, buvo tęsiamas darbas, susijęs su ekspertų grupės narių sąrašu. 2023 m. kovo 23 d. ES oficialiai pasiūlė Jungtinei Karalystei asmenų, norinčių ir galinčių būti ekspertų grupės nariais ir pirmininkais, sąrašą[17]. 2023 m. liepos 13 d. Jungtinė Karalystė pateikė savo pasiūlymą ES. Remdamasis šiais atitinkamais pasiūlymais, Specialusis prekybos komitetas vienodų atviros ir sąžiningos konkurencijos sąlygų ir darnaus vystymosi klausimams turi sudaryti ne mažiau kaip 15 asmenų sąrašą. Prognozuojama, kad šis sąrašas bus parengtas 2024 m. pirmąjį pusmetį.

3.3. Skundai

2023 m. naudojantis Komisijos sukurtomis centralizuotomis priemonėmis buvo pateikti šeši skundai[18]. Vienas iš šių skundų buvo pripažintas netinkamu, nes jį pateikė Jungtinės Karalystės subjektas. Kiti penki dokumentai buvo susiję su klausimais, kuriems PBS netaikomas[19]. Jie buvo perduoti nagrinėti atitinkamiems Komisijos padaliniams, turėjusiems pateikti savo atsakymus.

4. Įgyvendinimas įvairiuose sektoriuose

PBS sėkmingai įgyvendintas įvairiuose sektoriuose. Visi su įgyvendinimu susiję įsipareigojimai, kurie turėjo būti įvykdyti 2023 m. arba 2024 m. pradžioje, buvo įvykdyti arba vykdomi pagal planą.

Šiame skirsnyje aprašomi pagrindiniai laimėjimai ir svarbiausi politikos pokyčiai, įvykę Jungtinėje Karalystėje įvairiose srityse. Kai įmanoma, šiame skirsnyje taip pat kiekybiškai įvertinami prekybos srautai tarp ES ir Jungtinės Karalystės.

4.1. Prekyba prekėmis

Apskritai PBS nustatytos su prekyba susijusios priemonės veikė labai gerai.

Kaip numatyta PBS 31 straipsnyje, ES ir Jungtinė Karalystė 2023 m. keitėsi importo statistiniais duomenimis[20]. Iš jų matyti, kad naudojimosi muitų lengvatomis rodikliai[21] tebėra

[16] 2022 m. gruodžio 21 d. Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtos Partnerystės tarybos sprendimas Nr. 3/2022, kuriuo sudaromas asmenų, norinčių ir galinčių būti pagal Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą įsteigto arbitražo teismo nariais, sąrašas: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:22022D2550.

[17] https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/Letter%20to%20Secretary%20of%20State%20Rt%20Hon%20James%20Cleverly%20MP.pdf

[18] https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_lt/ ir https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/lt/content/single-entry-point-0

[19] Šie skundai buvo susiję su namų savininkams taikomomis imigracijos taisyklėmis, tam tikro medicininio parengimo pripažinimu, grynųjų pinigų kontrole pasienyje, duomenų apsauga išduodant vizas ir studentų judumu.

[20] Šie duomenys buvo susiję su 2022 m.

dideli ir panašūs į ankstesnių metų rodiklius: 88,4 proc. į Jungtinę Karalystę eksportuotų ES prekių, kurioms gali būti taikomos muitų lengvatos, ir 81,2 proc. iš Jungtinės Karalystės importuotų prekių, kurioms gali būti taikomos muitų lengvatos, atvejais buvo naudojamasi pagal PBS nustatytomis muitų lengvatomis. Šie rodikliai yra vieni didžiausių, palyginti su naudojimosi muitų lengvatomis rodikliais pagal ES laisvosios prekybos susitarimus su kitais partneriais[22].

Pagal PBS vykdytini su prekyba **ekologiškais produktais** susiję įsipareigojimai buvo įvykdyti tinkamai ir laiku. ES ir Jungtinė Karalystė pagal PBS 14 priedo 3 straipsnio 3 dalį iš naujo įvertino viena kitos teisės aktų lygiavertiškumo tarpusavio pripažinimą. Atlikusi pakartotinį vertinimą, 2023 m. gruodžio 6 d. Komisija priėmė sprendimą[23], kuriuo pagal Tarybos sprendimo dėl PBS sudarymo 5 straipsnio 1 dalies a punktą buvo patvirtintas lygiavertiškumo pripažinimas[24]. Jungtinėje Karalystėje ES teisės aktų lygiavertiškumo pripažinimas buvo patvirtintas tą pačią dieną priimtu ministro sprendimu. Nuolatinis ES teisės aktų lygiavertiškumo pripažinimas matyti iš Jungtinės Karalystės internetinio registro[25]. Atlikus pakartotinį vertinimą pasiekta, kad prekyba ekologiškais produktais, kuriems taikomas PBS, po 2023 m. nenutrūktų.

2023 m. spalio mėn. vykusiame posėdyje Specialusis prekybos komitetas techninių prekybos kliūčių klausimams užbaigė tolesnių veiksmų, kuriais buvo siekiama palengvinti **prekybą vynu**, peržiūrą, kuri, kaip nurodyta 15 priedo 7 straipsnyje, turėjo būti atlikta per trejus metus nuo PBS įsigaliojimo.

Siekdamas palengvinti ES ir Jungtinės Karalystės bendradarbiavimą **pridėtinės vertės mokesčio ir reikalavimų, susijusių su mokesčiais ir muitais**, srityje, atsakingas komitetas priėmė sprendimus[26], kurie buvo reikalingi siekiant visapusiškai įgyvendinti PBS 120 straipsnyje nurodytą Protokolą dėl administracinio bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje ir dėl savitarpio pagalbos vykdant su muitais ir mokesčiais susijusius reikalavimus (toliau – PVM protokolas). Todėl PVM protokolą bus galima visiškai įgyvendinti, kai tik pradės veikti reikiamos elektroninės sistemos. Tikimasi, kad tai įvyks 2024 m. Taip valstybės narės galės geriau užtikrinti, kad būtų laikomasi ES PVM taisyklių ir

---

[21] Naudojimosi muitų lengvatomis rodiklis atspindi kiekvienos šalies partnerės importuojamų arba eksportuojamų prekių, kurioms taikomos prekybos lengvatos, dalį, palyginti su importuojamų arba eksportuojamų prekių, kurioms gali būti taikomos lengvatos, bendros vertės dalimi.

[22] Daugiau informacijos pateikiama Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES prekybos politikos įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_lt.

[23] 2023 m. gruodžio 6 d. Komisijos sprendimas (ES) 2023/2719 dėl Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 14 priede numatyto su ekologiškais produktais susijusio lygiavertiškumo pripažinimo patvirtinimo: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2719.

[24] 2021 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/689 dėl Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo ir Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo dėl keitimosi įslaptinta informacija ir jos apsaugos saugumo procedūrų sudarymo Sąjungos vardu (OL L149/2) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=LT.

[25] https://www.gov.uk/government/publications/organic-registers-lists-of-third-countries-or-territories-control-bodies-and-control-authorities

[26] 3 priede pateikiama išsamesnė informacija.

iš Jungtinės Karalystės įmonių, tiekiančių prekes klientams ES, būtų galima susigrąžinti mokesčius ir muitus.

Kalbant apie **kilmės taisykles**, 2023 m. gruodžio 21 d. Partnerystės taryba priėmė sprendimą[27], kuriuo šiuo metu konkretiems produktams galiojančių taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių galiojimas pratęstas trejiems metams, t. y. iki 2026 m. gruodžio 31 d. Partnerystės taryba pabrėžė, kad tai – vienkartinė priemonė. Siekiant, kad tarifai po šios datos nebūtų taikomi, suinteresuotosios šalys turės išnaudoti šį papildomą trejų metų laikotarpį, pritaikydamos tiekimo grandines taip, kad eksportui į kitą šalį skirtose transporto priemonėse būtų įrengti PBS nustatytas kilmės taisykles atitinkantys akumuliatoriai. Siekdama užtikrinti, kad šis pratęsimas būtų vienkartinis, Partnerystės taryba taip pat apribojo savo įgaliojimus ateityje dar kartą iš dalies pakeisti šias konkretiems produktams taikomas taisykles[28].

Kalbant apie pokyčius Jungtinėje Karalystėje, 2023 m. balandžio 5 d. buvo paskelbta apie naują požiūrį į **prekių iš ES saugumo patikrinimus**, įskaitant **sanitarijos ir fitosanitarijos reikalavimus**, kuriuos turėtų būti pradėta palaipsniui taikyti nuo 2023 m. spalio mėn.[29] Tačiau rugpjūčio 29 d., paskelbusi tikslinį pasienio veiklos modelį[30], Jungtinė Karalystė nusprendė 2024 m. pasienyje palaipsniui pradėti vykdyti visų iš ES importuojamų prekių patikrinimus.

Dėl pavėluoto galutinio tikslinio pasienio veiklos modelio paskelbimo ir nepakankamos informacijos apie daugelį jo nuostatų, taip pat dėl to, kad Jungtinė Karalystė vėlavo įdiegti elektroninius sertifikatus, ES kilo didelis susirūpinimas dėl tikslių reikalavimų ir procedūrų, kurie būtų taikomi ES eksportuojamoms prekėms. Be to, papildomi administraciniai reikalavimai, išlaidos[31] ir galimas ilgas vėlavimas pasienyje galėtų turėti atgrasomąjį poveikį žemės ūkio maisto produktų eksportui į Jungtinę Karalystę.

Nors už veiksmingo importo režimo sukūrimą ir įgyvendinimą atsako Jungtinė Karalystė, siekdama padėti ES suinteresuotosioms šalims pasirengti naujiems importo reikalavimams, Komisija paprašė Jungtinės Karalystės valdžios institucijų pateikti reikiamus paaiškinimus PBS nustatytais kanalais, pavyzdžiui, per specialiuosius prekybos komitetus sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių klausimams ir muitinių bendradarbiavimo ir kilmės taisyklių klausimams. Siekdama palaikyti ryšius su ES suinteresuotosiomis šalimis, Komisija naudojosi tokiomis struktūromis kaip vietos patarėjų grupė ir Patekimo į rinką patariamasis komitetas.

---

[27] Partnerystės tarybos sprendimas Nr. 1/2023 dėl pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomų taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių: https://commission.europa.eu/publications/decision-no-12023-partnership-council-regards-transitional-product-specific-rules-electric_lt.

[28] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_23_6707

[29] Tikslinis pasienio veiklos modelis. Atsiliepimų projektas: https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-draft-for-feedback.

[30] Tikslinis pasienio veiklos modelis. https://www.gov.uk/government/publications/the-border-target-operating-model-august-2023.

[31] Jungtinės Karalystės vyriausybė apskaičiavo, kad dėl naujų iš ES importuojamų gyvūninių ir augalinių produktų patikrinimų pasienyje įmonės patirtų apie 330 mln. GBP papildomų administracinių išlaidų: https://www.ft.com/content/015e1f25-0725-49f1-9a7d-bf9ec0dc4678.

2023 m. rugpjūčio 1 d. Verslo ir prekybos departamentas paskelbė, kad neribotam laikui išplečiamas CE ženklo naudojimas žymint 18 kategorijų, kurias apima jo kompetencijos sritis, produktus[32]. Tai reiškia, kad, norėdami pateikti prekes Didžiosios Britanijos rinkai, šių kategorijų produktų ES gamintojai neprivalo naudoti Jungtinės Karalystės atitikties įvertinimo ženklo (UKCA), bet gali ir toliau naudoti CE ženklą, taip patvirtindami, kad jų gaminiai atitinka saugos, sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Taip pat nereikalaujama Jungtinėje Karalystėje atlikti trečiųjų šalių atitikties vertinimų. Dar nėra aišku, ar kiti Jungtinės Karalystės vyriausybės departamentai leis toliau naudoti CE ženklą žymint kitų kategorijų produktus.

2023 m. ES ir Jungtinės Karalystės **prekybos srautų** raida pasižymėjo toliau nurodytais ypatumais[33].

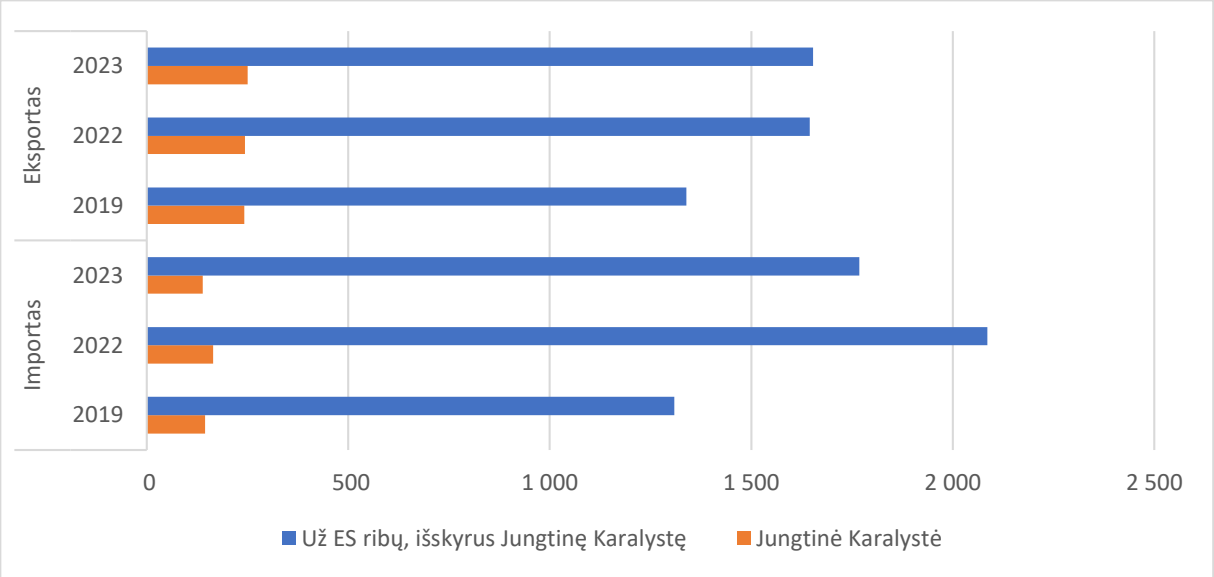
Per pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius ES į Jungtinę Karalystę eksportavo prekių už 251 mlrd. EUR, t. y. 2,8 proc. daugiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., ir 3,5 proc. daugiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m.[34] Pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius ES importo iš Jungtinės Karalystės vertė buvo 139 mlrd. EUR, t. y. 15,7 proc. mažiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., ir 4,2 proc. mažiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m. 2023 m. ES turėjo didelį prekybos su Jungtine Karalyste perteklių – 112 mlrd. EUR.

Lyginant pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius vykusią ES prekybą su Jungtine Karalyste ir ES prekybą su kitomis pasaulio šalimis, ES eksportas į kitas ES nepriklausančias šalis padidėjo 0,5 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., ir 23,5 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m. ES importas iš kitų trečiųjų šalių sumažėjo 15,2 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., bet padidėjo 35,1 proc., palyginti su 2019 m.

[32] https://www.gov.uk/government/news/uk-government-announces-extension-of-ce-mark-recognition-for-businesses?utm_medium=email&utm_campaign=govuk-notifications-topic&utm_source=16bd8618-3575-44cc-b015-b8fa30cc34c5&utm_content=immediately

[33] Visi skaičiai grindžiami Eurostato duomenimis.

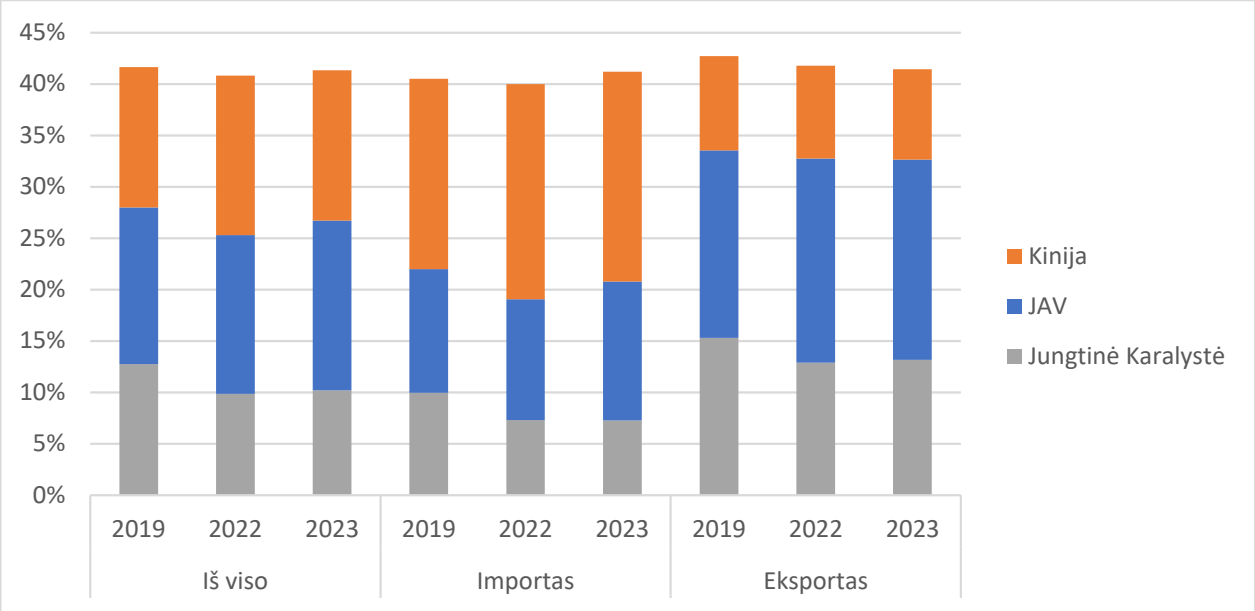
[34] 2019 m. prekybos su Jungtine Karalyste duomenys buvo nustatomi remiantis ES valstybių narių tarpusavio prekybai taikomais statistiniais metodais. Nuo 2021 m. sausio mėn. į prekybos su Jungtine Karalyste duomenis įtraukiami ES prekybos su Jungtine Karalyste, išskyrus Šiaurės Airiją, duomenys ir naudojamos tos pačios statistinės sąvokos, kaip ir vertinant prekybą su ES nepriklausančia šalimi partnere, o vertinant ES prekybos su Šiaurės Airija duomenis vartojamos tos pačios statistinės sąvokos, kaip ir valstybių narių tarpusavio prekybos atvejais. Eurostatas skelbia informaciją apie prekybą prekėmis su Jungtine Karalyste ES prekybos su ES nepriklausančiomis šalimis duomenų rinkiniuose (toliau – ES išorės duomenys).

1 diagrama. ES prekyba prekėmis su Jungtine Karalyste, palyginti su ES prekyba su kitomis pasaulio šalimis. 2019, 2022 ir 2023 m. pirmieji trys ketvirčiai; mlrd. EUR. Šaltinis: Eurostatas

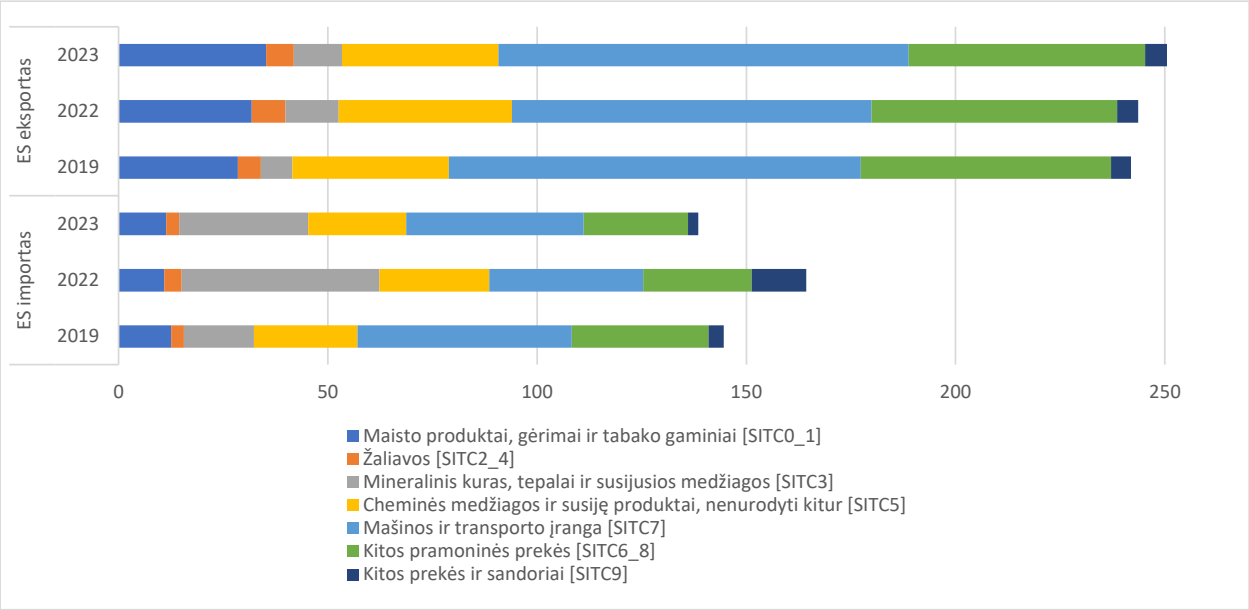
Pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius visa prekyba prekėmis su Jungtine Karalyste sudarė 10,2 proc. ES prekybos su tarptautiniais partneriais, t. y. ši dalis šiek tiek padidėjo, palyginti su 9,9 proc. 2022 m. ir 12,7 proc. 2019 m.

ES į Jungtinę Karalystę eksportavo 13,2 proc. prekių (palyginti su 12,9 proc. 2022 m. ir 15,3 proc. 2019 m.). Daugiau prekių ES eksportavo tik į Jungtines Amerikos Valstijas (19,5 proc.). Iš Jungtinės Karalystės ES importavo 7,3 proc. prekių (palyginti su 7,3 proc. 2022 m. ir 10 proc. 2019 m.). Daugiau prekių ES importavo tik iš Kinijos (20,4 proc.) ir Jungtinių Amerikos Valstijų (13,5 proc.).

2 diagrama. ES prekyba prekėmis su trimis pagrindinėmis tarptautinėmis partnerėmis. 2019, 2022 ir 2023 m. pirmieji trys ketvirčiai; proc. Šaltinis: Eurostatas

Sektoriai, kuriuose ES eksportas į Jungtinę Karalystę 2023 m. labiausiai padidėjo, palyginti su 2022 m., buvo mašinų ir transporto įrangos sektorius (+14 proc.) ir maisto, gėrimų ir tabako gaminių sektorius (+11 proc.). 2023 m. ES importas iš Jungtinės Karalystės padidėjo tik mašinų ir transporto įrangos sektoriuje (+15 proc.) ir maisto produktų, gėrimų ir tabako gaminių sektoriuje (+4 proc.), o visų kitų kategorijų gaminių importas į ES sumažėjo.

3 diagrama. ES prekyba prekėmis su Jungtine Karalyste pagal Standartinį tarptautinės prekybos klasifikatorių (SITC). 2019, 2022 ir 2023 m. pirmieji trys ketvirčiai; mlrd. EUR. Šaltinis: Eurostatas

4.2. Paslaugos ir investicijos, skaitmeninė prekyba, intelektinė nuosavybė, viešieji pirkimai ir mažosios bei vidutinės įmonės

Didelių su įgyvendinimu susijusių problemų paslaugų ir investicijų, skaitmeninės prekybos, intelektinės nuosavybės, viešųjų pirkimų ir mažųjų ir vidutinių įmonių srityse nebuvo.

2023 m. spalio mėn. vykusiame posėdyje Specialusis prekybos komitetas paslaugų, investicijų ir skaitmeninės prekybos klausimams užbaigė nuostatos dėl **tarpvalstybinių duomenų srautų** įgyvendinimo peržiūrą, kuri, kaip nurodyta PBS 201 straipsnio 2 dalyje, turėjo būti atlikta per trejus metus nuo PBS įsigaliojimo.

Kalbant apie **profesinės kvalifikacijos pripažinimą**, Komisija įvertino 2022 m. spalio mėn. Europos architektų tarybos ir Jungtinės Karalystės architektų registracijos tarybos pagal PBS 158 straipsnio 3 dalį pateiktą bendrą rekomendaciją ir susitarimo dėl abipusio pripažinimo projektą.

Komisijos nuomone, pasiūlymas buvo nesubalansuotas ir žalingas ES architektams, nes pagal jį architektų, įgijusių kvalifikaciją Jungtinėje Karalystėje, kvalifikacijos pripažinimo lygis būtų panašus į tokį, koks jis buvo tuo metu, kai Jungtinė Karalystė buvo ES valstybė narė, o architektai, įgiję kvalifikaciją ES valstybėje narėje, Jungtinėje Karalystėje turėtų laikyti specialiuosius profesinius egzaminus. Šis nesimetriškumas negali būti pateisinamas jokiais PBS nustatytais galimais kompensacinių priemonių taikymo pagrindais. Profesinės

organizacijos pateikė patikslintą bendros rekomendacijos redakciją ir susitarimo dėl abipusio pripažinimo projektą, kuriuose į šią nesimetriškumo problemą nebuvo atsižvelgta. Komisija mano, kad šie dokumentai nėra tinkamas pagrindas pradėti derybas.

Toliau vyko diskusijos su Jungtine Karalyste dėl šios šalies priimtų visuotinio verslo judumo taisyklių ir sunkumų, kurių patiria ES veiklos vykdytojai, visų pirma dėl apsunkinančių **rėmimo reikalavimų**, kuriuos turi įvykdyti ES paslaugų teikėjai, pageidaujantys teikti paslaugas Jungtinėje Karalystėje[35]. Komisija ir toliau sieks išspręsti šią problemą.

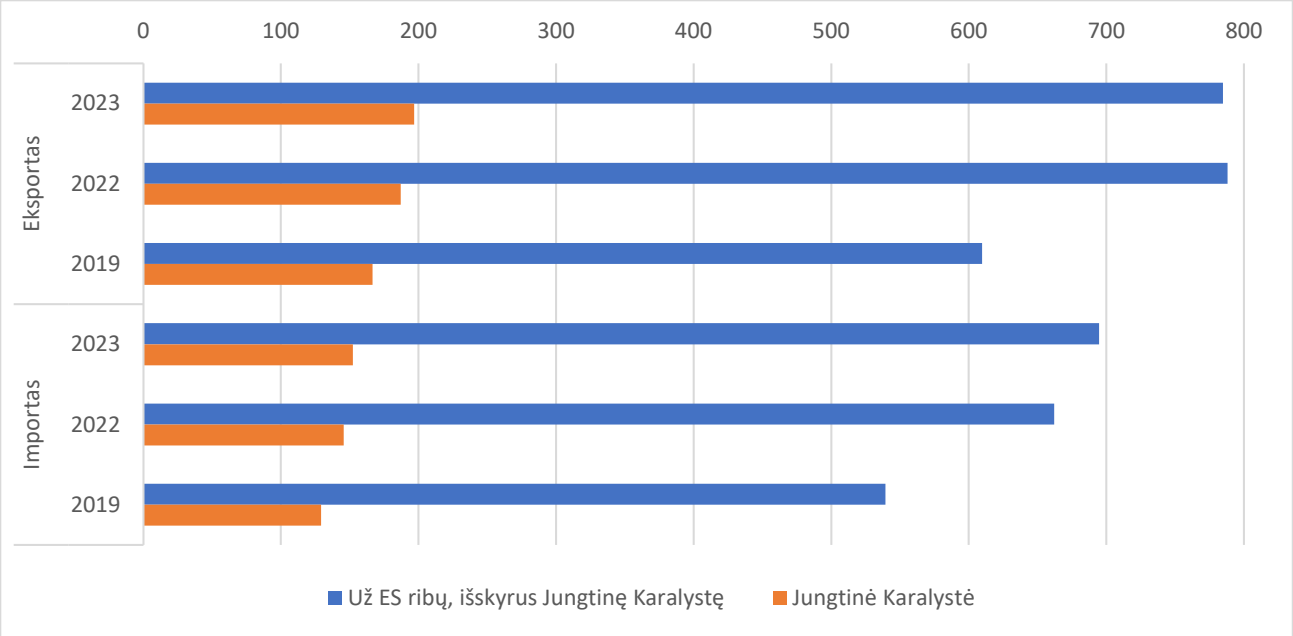
Intelektinės nuosavybės srityje prasidėjo ES intelektinės nuosavybės tarnybos ir Jungtinės Karalystės intelektinės nuosavybės tarnybos diskusijos dėl bendradarbiavimo gerinimo, kaip numatyta PBS 273 straipsnyje. Šiuo tikslu buvo sudarytas susitarimo memorandumas.

2023 m. ES ir Jungtinės Karalystės **prekybos srautų** raida pasižymėjo toliau nurodytais ypatumais[36].

Per pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius ES į Jungtinę Karalystę eksportavo paslaugų, kurių vertė siekė 197 mlrd. EUR, t. y. 5,2 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu 2022 m. ir 18,2 proc. daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu 2019 m. ES importo iš Jungtinės Karalystės vertė siekė 152 mlrd. EUR, t. y. 4,6 proc. daugiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., ir 17,9 proc. daugiau, palyginti su 2019 m. 2023 m. ES turėjo prekybos su Jungtine Karalyste perteklių – 45 mlrd. EUR.

Lyginant 2023 m. pirmąjį pusmetį vykusią ES prekybą su Jungtine Karalyste ir ES prekybą su kitomis pasaulio šalimis, ES eksportas į kitas trečiąsias šalis nežymiai sumažėjo – 0,4 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., bet padidėjo 28,7 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m. ES importas iš kitų trečiųjų šalių padidėjo 4,9 proc., palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 m., ir 28,8 proc., palyginti su 2019 m.

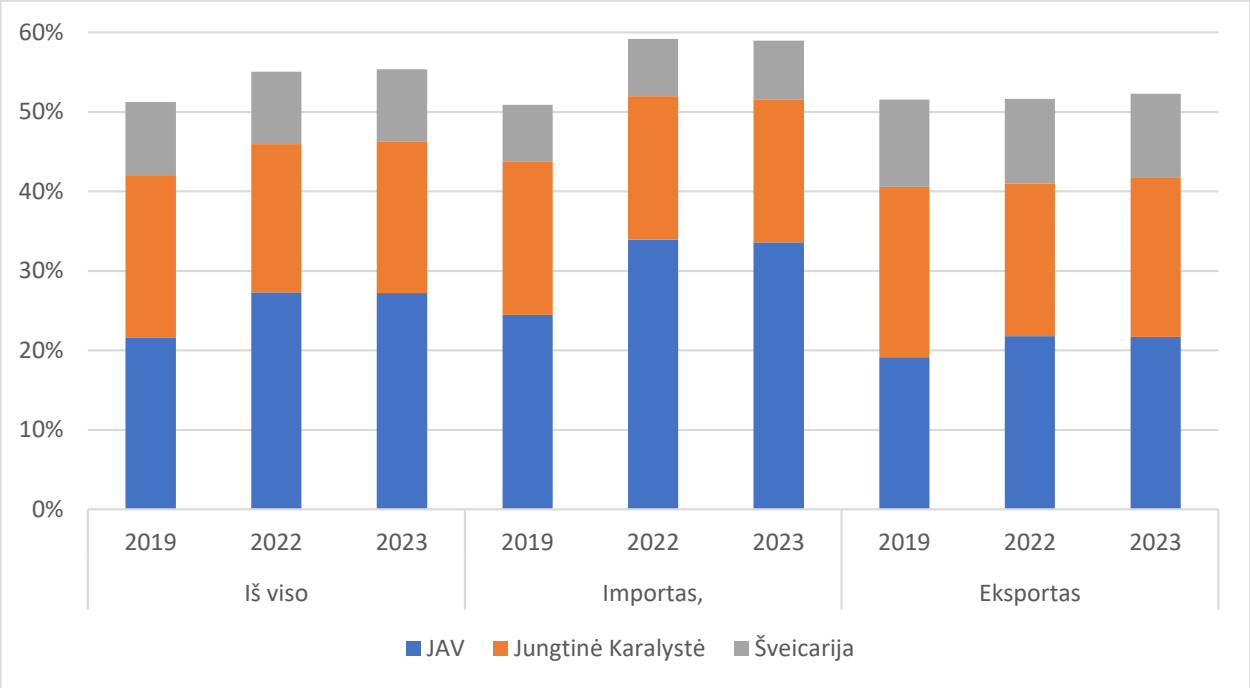
[35] Išsamesnė informacija pateikiama Komisijos antrosios PBS įgyvendinimo ataskaitos 3.2 skirsnyje: https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_118_en.PDF.
[36] Visi skaičiai grindžiami Eurostato duomenimis.

4 diagrama. ES prekyba paslaugomis su Jungtine Karalyste, palyginti su ES prekyba su kitomis pasaulio šalimis. 2019, 2022 ir 2023 m. trys ketvirčiai; mlrd. EUR. Šaltinis: Eurostatas

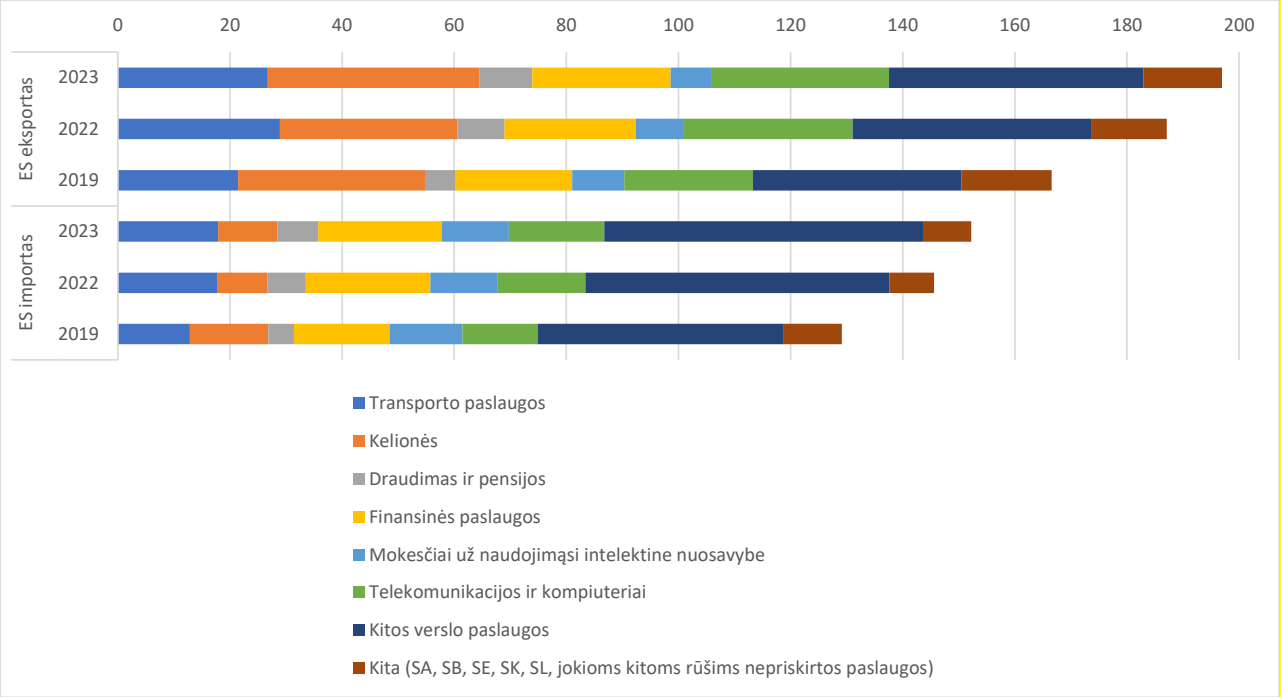
Pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius visa prekyba paslaugomis su Jungtine Karalyste sudarė 19,1 proc. ES prekybos su tarptautiniais partneriais, t. y. ši dalis šiek tiek padidėjo, palyginti su 18,7 proc. 2022 m., bet, palyginti su 20,5 proc. 2019 m., sumažėjo.

2023 m. ES į Jungtinę Karalystę eksportavo 20,1 proc. paslaugų (palyginti su 19,2 proc. 2022 m. ir 21,5 proc. 2019 m.). Daugiau paslaugų ES eksportavo tik į Jungtines Amerikos Valstijas (21,7 proc.). Iš Jungtinės Karalystės ES importavo 18 proc. paslaugų (palyginti su 18 proc. 2022 m. ir 19,3 proc. 2019 m.). Daugiau paslaugų ES importavo tik iš Jungtinių Amerikos Valstijų (33,6 proc.).

5 diagrama. ES prekyba paslaugomis su trimis pagrindinėmis tarptautinėmis partnerėmis. 2019, 2022 ir 2023 m. pirmieji trys ketvirčiai; proc. Šaltinis: Eurostatas

Sektoriai, kuriuose ES eksportas į Jungtinę Karalystę 2023 m. labiausiai padidėjo, palyginti su 2022 m., buvo kelionių sektorius (+19,2 proc.) ir draudimo bei pensijų paslaugų sektorius (+12,4 proc.). Vertinant paslaugų importą iš Jungtinės Karalystės į ES, taip pat labiausiai padidėjo kelionių sektoriaus (+19,3 proc.) ir telekomunikacijų bei kompiuterių paslaugų sektoriaus (+8,8 proc.) paslaugų importas.

6 diagrama. ES prekyba paslaugomis su Jungtine Karalyste pirmuosius tris 2023 m. ketvirčius, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2022 ir 2019 m., pagal paslaugų rūšis[37], mlrd. EUR. Šaltinis: Eurostatas

4.3. Energetika

Atsižvelgiant į dabartines geopolitines aplinkybes, ypač svarbu stiprinti ES ir Jungtinės Karalystės bendradarbiavimą energetikos srityje. Bendradarbiavimo šioje srityje svarba buvo pabrėžta antrojo Partnerystės tarybos posėdžio metu. Tačiau dėl bylos sudėtingumo visapusiškai įgyvendinti su energetika susijusias Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatas vis dar yra nelengva.

Tik iš dalies padaryta pažanga įgyvendinant PBS 312 straipsnyje ir 29 priede numatytus **naujus susitarimus dėl prekybos elektros energija**. Atsižvelgdami į 2023 m. vasario 7 d. Specialiojo energetikos komiteto pateiktą rekomendaciją, ES ir Jungtinės Karalystės perdavimo sistemų operatoriai pateikė papildomos informacijos. Remiantis šia informacija nebuvo galima nustatyti aiškių tolesnių veiksmų, kuriuos taikant būtų galima priimti naują tvarką, nes tebekyla abejonių dėl to, ar galimi sprendimai būtų patikimi ir pritaikyti ateities

[37] Skiltyje „Kitos“ nurodytos paslaugų rūšys: SA – gamybos naudojant kitiems asmenims priklausančius fizinius išteklius paslaugos, SB – techninės priežiūros ir remonto paslaugos, SE – statyba, SK – asmenims teikiamos, kultūros ir poilsio organizavimo paslaugos, SL – valdžios sektoriaus prekės ir jokioms kitoms rūšims nepriskirtos paslaugos.

poreikiams. Specialusis energetikos komitetas toliau nagrinėja šių susirūpinimą keliančių klausimų sprendimo galimybes ir būdus.

Stengiantis įvairinti kuro tiekimo šaltinius siekiant pakeisti rusišką kurą, bendradarbiavimas **tiekimo saugumo** srityje pagal PBS 315 straipsnį ir toliau išliko labai svarbus. 2023 m. iš Jungtinės Karalystės į ES tebebuvo tiekiamas didelis dujų kiekis. Taip buvo prisidėta prie ES tiekimo saugumo užtikrinimo ir energijos šaltinių įvairinimo. Ruošiantis 2023–2024 m. žiemai buvo keičiamasi technine informacija, susijusia su dujų ir elektros energijos sektorių parengtimi ir jūroje vykdomų operacijų sauga.

Atsižvelgdama į PBS 319 straipsnį dėl **atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo**, ES informavo Jungtinę Karalystę apie savo platesnio užmojo tikslus, nustatytus peržiūrėtoje Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje[38] ir Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje[39].

Padaryta pažanga bendradarbiaujant **jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtros** srityje, kaip numatyta PBS 321 straipsnyje ir Šiaurės jūros šalių bendradarbiavimo energetikos srityje grupės dalyvių ir Jungtinės Karalystės susitarimo memorandume dėl bendradarbiavimo jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje[40].

ES ir Jungtinė Karalystė taip pat ėmėsi veiksmų, siekdamos palengvinti savo **perdavimo sistemų operatorių ir reguliavimo institucijų bendradarbiavimą**, kaip numatyta PBS 317 ir 318 straipsniuose. Tikimasi, kad 2024 m. bus sudaryti abiejų šalių dujų ir elektros energijos perdavimo sistemų operatorių[41] ir reguliavimo institucijų darbo susitarimai[42].

4.4. Transportas

Įgyvendinant PBS transporto srityje problemų nekilo, o daugiausia dėmesio buvo skiriama veiksmingam abiejų šalių suteikiamų teisių įgyvendinimui.

Aviacijos saugos srityje Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra (EASA) pagal PBS 446 straipsnį ir 30 priedą patvirtino vieną iš aštuoniolikos paraiškų dėl Jungtinės Karalystės civilinės aviacijos administracijos išduotų pažymėjimų patvirtinimo. Padedant EASA, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos patvirtino 4 iš 5 ES pareiškėjų pateiktų projektų. Šie skaičiai atitinka numatytus patvirtinimo rezultatus.

---

[38] 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32023L2413&qid=1699364355105.

[39] 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (nauja redakcija): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_231_R_0001&qid=1695186598766.

[40] Šiaurės jūros šalių bendradarbiavimo energetikos srityje grupės (NSEC) dalyvių ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-12/NSEC%20UK%20MoU%20signed.pdf.

[41] ES Europos elektros energijos perdavimo sistemų operatorių tinklas, Europos dujų perdavimo sistemų operatorių tinklas ir Jungtinės Karalystės elektros energijos ir dujų perdavimo sistemų operatoriai.

[42] ES energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra ir Jungtinės Karalystės reguliavimo institucija.

Oro transporto srityje iki 2023 m. pabaigos pagal PBS 419 straipsnio 4 ir 9 dalis buvo sudaryti 23 ES valstybių narių ir Jungtinės Karalystės dvišaliai susitarimai[43] dėl visų krovinių vežimo paslaugų. Du iš šių susitarimų (su Kroatija ir Slovėnija) buvo sudaryti 2023 m.

Kelių transporto srityje Specialusis kelių transporto komitetas pagal PBS 468 straipsnio 5 dalį ir 31 priedo B dalies 4 skirsnio 2 straipsnio 2 dalį priėmė sprendimą[44], kuriuo pritaikomos ES teisės aktais nustatytos antrosios kartos išmaniojo tachografo techninės specifikacijos[45]. Dėl šio sprendimo Jungtinėje Karalystėje įsisteigę krovinių vežimo keliais paslaugų teikėjai, vykdydami reisus pagal PBS 462 straipsnį, privalo savo transporto priemonėse įrengti šias technines specifikacijas atitinkančius išmaniuosius tachografus.

Siekdama išsamumo, Komisija **geležinkelių transporto srityje**, kuriai netaikomas PBS, 2023 m. birželio 20 d. priėmė pasiūlymą[46] dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo Prancūzijos Respublikai suteikiami įgaliojimai derėtis dėl tarptautinio susitarimo dėl saugos ir sąveikos reikalavimų Lamanšo sąsiaurio nuolatinėje transporto jungtyje, jį pasirašyti ir sudaryti.

Kalbant apie pokyčius Jungtinėje Karalystėje, buvo iš dalies pakeisti **kabotažo** srities teisės aktai[47] ir šiais pakeitimais buvo panaikinta ES vežėjų teisė vykdyti šios rūšies veiklą po reiso be krovinio arba kartu su Jungtinėje Karalystėje vykdoma transporto veikla. Taip pat buvo panaikinta ES vežėjų teisė vykdyti transporto veiklą tarp Jungtinės Karalystės ir kitų ES nepriklausančių šalių. Jungtinės Karalystės teigimu, šiais pakeitimais buvo siekiama suderinti šios šalies rinkos atvirumo lygį su jos įsipareigojimais pagal PBS.

4.5. Žvejyba

Buvo padaryta didelė pažanga įgyvendinant su žvejyba susijusias PBS nuostatas.

Siekdamas pagerinti **tvarų bendrų žvejybos išteklių valdymą,** Specialusis žuvininkystės komitetas 2023 m. priėmė keletą sprendimų ir rekomendacijų, įskaitant bendras gaires dėl šalių pranešimo viena kitai apie valdymo priemones[48].

Komisija taip pat toliau diskutavo su Jungtine Karalyste dėl **valdymo priemonių**, apie kurias pranešama pagal PBS 496 straipsnio 3 dalį ir kurios gali daryti poveikį abiejų šalių laivams.

---

[43] Dvišalius susitarimus su Jungtine Karalyste pasirašė šios valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Italija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

[44] 2023 m. lapkričio 23 d. Specialiojo kelių transporto komiteto, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, sprendimas Nr. 1/2023 dėl antrosios kartos išmaniojo tachografo techninių specifikacijų pritaikymo: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj.

[45] Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2016/799 su pakeitimais, padarytais įgyvendinimo reglamentais (ES)2021/1228[2] ir (ES) 2023/980, IC priedas: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32023R0980.

[46] Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, kuriuo Prancūzijos Respublikai suteikiami įgaliojimai derėtis dėl tarptautinio susitarimo dėl saugos ir sąveikos reikalavimų Lamanšo sąsiaurio nuolatinėje transporto jungtyje, jį pasirašyti ir sudaryti: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0328.

[47] 2022 m. vairuotojų darbo valandų, tachografų, tarptautinio krovinių vežimo keliais ir vežėjų licencijavimo (pakeitimo) taisyklės: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2022/1260/contents/made.

[48] 3 priede pateikiama išsamesnė informacija.

Komisija ir Jungtinės Karalystės, Džersio bei Gernsio valdžios institucijos pradėjo įgyvendinti priemones, susijusias su žvejybos veiklos, kurią ES žvejybos laivai vykdo Džersio ir Gernsio vandenyse, pobūdžiu ir sąlygomis, kaip numatyta PBS 502 straipsnyje.

Gruodžio mėn. ES ir Jungtinė Karalystė baigė metines konsultacijas, kurių metu atsižvelgiant į bendrus išteklius buvo siekiama nustatyti 2024 m. **bendrą leidžiamą sužvejoti kiekį**, kaip nustatyta PBS 498 straipsnyje. Šalys pasiekė visapusišką susitarimą dėl visų išteklių. Taip ES laivynui buvo užtikrinta galimybė sužvejoti daugiau kaip 388 000 tonų žuvų, kurių vertė, apskaičiuota remiantis buvusiomis iškrovimo kainomis, pakoreguotomis atsižvelgiant į infliaciją, – apie 1 mlrd. EUR.

Galiausiai 2023 m. bendraudama su Jungtine Karalyste ES pabrėžė, kad svarbu nustatyti **abipusės prieigos prie vandenų** tvarką, įsigaliosiančią nuo 2026 m. liepos mėn.

4.6. Socialinės apsaugos koordinavimas

Bendradarbiavimas šioje srityje buvo konstruktyvus – abi šalys įsipareigojo spręsti visus klausimus, kurių gali atsirasti įgyvendinant PBS **Protokolą dėl socialinės apsaugos koordinavimo** (toliau – Protokolas).

Siekdamas palengvinti duomenų perdavimą ir paaiškinti tam tikrus finansinius aspektus, Specialusis socialinės apsaugos koordinavimo komitetas priėmė du sprendimus[49].

Be to, Specialusis socialinės apsaugos koordinavimo komitetas atliko techninį darbą, susijusį su tokiais klausimais kaip papildomi būtiniausi struktūrizuotų elektroninių dokumentų pakeitimai ir galimi būtiniausi perkeliamųjų dokumentų pakeitimai, ligos išmokų išlaidų kompensavimo tvarka ir atitinkamų Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimų perkėlimas į nacionalinę teisę.

4.7. Teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose

PBS įgyvendinimas teisėsaugos ir teisminio bendradarbiavimo srityje vyko sklandžiai.

Kalbant apie **keitimąsi DNR analitėmis ir pirštų atspaudų duomenimis**, iki 2023 m. pabaigos 19 valstybių narių[50] ir Jungtinė Karalystė buvo suteikusios viena kitai prieigą prie savo nacionalinių DNR duomenų bazių, kad jose būtų galima vykdyti automatinę paiešką, kaip numatyta PBS 530 straipsnyje. 12 valstybių narių[51] ir Jungtinė Karalystė tai buvo padariusios pirštų atspaudų duomenų atveju, kaip numatyta PBS 534 straipsnyje.

Oro vežėjų atliekamo su skrydžiais tarp ES ir Jungtinės Karalystės susijusių **keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo** pagal PBS 552 straipsnio 15 dalį tarpinis laikotarpis baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d.[52] Nuo 2024 m. sausio 1 d. Jungtinė Karalystė

[49] 3 priede pateikiama išsamesnė informacija.
[50] Airija, Austrija, Belgija, Čekija, Graikija, Ispanija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.
[51] Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Lietuva, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.
[52] 2022 m. gruodžio 21 d. Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtos Partnerystės tarybos

privalo ištrinti keleivių PNR duomenis po to, kai jie išvyksta iš Jungtinės Karalystės, išskyrus atvejus, kai atlikus rizikos vertinimą nustatoma, kad tokius duomenis reikia išsaugoti.

Siekdamas palengvinti bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, Specialusis teisėsaugos ir teisminio bendradarbiavimo komitetas priėmė PBS 635 straipsnyje nurodytą standartinę **savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose** prašymų formą[53]. Kompetentingos institucijos šią formą turi naudoti nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. Joje pateikiama visa savitarpio pagalbos prašymui reikalinga informacija.

4.8. Jungtinės Karalystės prisijungimas prie tam tikrų ES programų

Labai svarbus žingsnis įgyvendinant PBS buvo padarytas Jungtinei Karalystei prisijungus prie tam tikrų programų pagal PBS penktą dalį, taip sukuriant daugiau galimybių bendradarbiauti mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse.

2023 m. gruodžio 4 d. Specialiojo dalyvavimo Sąjungos programose komiteto priimtuose I ir II protokoluose aprašytos konkrečios Jungtinės Karalystės dalyvavimo programoje „Europos horizontas“ ir Kosmoso programos „Copernicus“ komponente sąlygos (I protokolas), taip pat prieigos prie Kosmoso programos ES kosmoso stebėjimo ir sekimo komponento (II protokolas) paslaugų pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą sąlygos. Jungtinė Karalystė nusprendė nedalyvauti Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programoje ir Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrojoje įmonėje.

Jungtinės Karalystės prisijungimas prie programos „Europos horizontas“ įsigaliojo nuo 2024 m. sausio 1 d., todėl Jungtinės Karalystės subjektai nuo ketvirtųjų šiuo metu įgyvendinamos daugiametės finansinės programos metų galės pasirašyti dotacijų susitarimus ir gauti finansavimą pagal atitinkamas programas. Ligi tol, taikant Komisijos pereinamojo laikotarpio priemones, nustatytas šalims, tapti siekiančioms programos „Europos horizontas“ asocijuotosiomis šalimis, Jungtinės Karalystės subjektai galėjo būti vertinami tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir subjektai iš jau esamų asocijuotųjų šalių.

5. Jungtinės Karalystės teisės aktų pokyčiai

Komisija toliau atidžiai stebėjo Jungtinės Karalystės teisėkūros pokyčius, visų pirma jų poveikį įsipareigojimams pagal PBS.

Šiame skirsnyje apibendrinami atitinkamų kompleksinio pobūdžio Jungtinės Karalystės teisės aktų pokyčiai (5.1 skirsnis) bei su vienodomis sąlygomis susiję pokyčiai (5.2 skirsnis) ir apžvelgiami svarbiausi teisės aktų pasiūlymai (įstatymų projektai) ir priimti teisės aktai (aktai). Tais atvejais, kai buvo priimti teisės aktai, ataskaitoje pabrėžiama jų svarba PBS.

---

sprendimas Nr. 2/2022 dėl antrojo, paskutinio, tarpinio laikotarpio, kuriuo Jungtinė Karalystė gali laikinai nukrypti nuo pareigos ištrinti keleivio duomenų įrašo duomenis keleiviams išvykus iš Jungtinės Karalystės, pratęsimo: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2549/oj.

[53] 2023 m. birželio 19 d. Specialiojo komiteto, įsteigto pagal Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies r punktą, sprendimas Nr. 1/2023, kuriuo nustatoma standartinė savitarpio pagalbos prašymų forma: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.199.01.0103.01.LIT&toc=OJ%3AL%3A2023%3A199%3AFULL.

Pranešimai dėl ketinimo priimti politikos priemones ir viešos konsultacijos nenagrinėjami. Nors iš jų būtų galima spręsti apie politikos kryptį, būtų per anksti daryti išvadas dėl jų aktualumo PBS.

5.1. Kompleksinio pobūdžio klausimai

2023 m. buvo priimti du svarbūs aktai ir pateikti du įstatymų projektai, kurie galėjo turėti įtakos PBS veikimui daugelyje sričių. Vienas įstatymo projektas, sukėlęs didelį susirūpinimą dėl jo suderinamumo su Europos žmogaus teisių konvencija, buvo atšauktas.

2023 m. birželio 29 d. buvo priimtas **Paliktos galioti ES teisės (atšaukimo ir pertvarkymo) aktas**[54]. Pagal šį aktą iki 2023 m. pabaigos turėjo būti panaikinti tam tikri palikti galioti ES teisės aktai ir panaikintas ypatingas visų Jungtinės Karalystės teisinėje sistemoje paliktų galioti ES teisės aktų statusas[55]. Šiuo aktu Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms taip pat buvo suteikti svarbūs įgaliojimai atšaukti, iš dalies pakeisti arba keisti paliktus galioti ES teisės aktus.

Komisija atidžiai stebėjo šių teisės aktų priėmimo pokyčius ir jų suderinamumą su Jungtinės Karalystės įsipareigojimais pagal PBS. Oficialiame atsakyme Komisijos pirmininko pavaduotojui M. Šefčovičiui ir keliuose techniniuose susitikimuose Jungtinės Karalystės valdžios institucijos informavo Komisiją, kad šiuo aktu nesiekiama sumažinti apsaugos lygio PBS numatytose su darbo jėga, aplinka ir klimatu susijusiose srityse. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, reikės vykdyti tolesnę stebėseną, atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms suteiktus plačius įgaliojimus keisti paliktos galioti ES teisės aktus ir į Jungtinės Karalystės teismų vaidmenį aiškinant paliktos galioti ES teisės aktus[56].

2023 m. liepos 20 d. buvo priimtas **Nelegalios imigracijos aktas**[57], pagal kurį neteisėtai į Jungtinę Karalystę atvykstantiems asmenims nebus leidžiama pasilikti, bet jie bus sulaikomi ir nedelsiant išsiunčiami į savo gimtąją šalį arba į kitą šalį. Be to, 2023 m. gruodžio 7 d. buvo priimtas **Ruandos saugumo (prieglobsčio ir imigracijos) įstatymo projektas**[58], kuriuo skelbiama, kad Ruanda yra saugi šalis, į kurią asmenys gali būti išsiunčiami iš Jungtinės Karalystės. Savo pareiškime pagal Jungtinės Karalystės žmogaus teisių akto 19 straipsnio 1 dalies b punktą vidaus reikalų ministras pareiškė, kad jis „<...> *negalėjo padaryti pareiškimo, kad <...> Ruandos saugumo (prieglobsčio ir imigracijos) įstatymo projekto nuostatos yra suderinamos su Konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, tačiau vyriausybė vis tiek pageidauja, kad Parlamentas imtųsi veiksmų dėl šio įstatymo projekto*“[59]. Komisija su

[54] 2023 m. paliktos galioti ES teisės (atšaukimo ir pertvarkymo) aktas: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/28/contents/enacted.
[55] Palikta galioti ES teisė yra ES teisės aktų visuma, kurią Jungtinė Karalystė perkėlė pereinamojo laikotarpio pabaigoje (2020 m. gruodžio 31 d.), siekdama išvengti reglamentavimo spragų.
[56] Šiuo atžvilgiu Jungtinės Karalystės teismai turėtų laikytis 2020 m. Europos Sąjungos (Būsimų santykių) akto 29 straipsnio, kuriame reikalaujama aiškinti vidaus teisės aktus kartu su pakeitimais, kurie yra būtini siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi PBS.
[57] 2023 m. paliktos galioti ES teisės (atšaukimo ir pertvarkymo) aktas: https://www.gov.uk/government/collections/illegal-migration-bill.
[58] Ruandos saugumo (prieglobsčio ir imigracijos) įstatymo projektas: https://bills.parliament.uk/bills/3540/publications.
[59] Žr. Ruandos saugumo (prieglobsčio ir imigracijos) įstatymo projekto paaiškinimus: https://publications.parliament.uk/pa/bills/cbill/58-04/0038/230038.pdf.

susirūpinimu atkreipia dėmesį į šiuos pokyčius ir tikisi, kad Jungtinė Karalystė laikysis savo tarptautinių įsipareigojimų, visų pirma prisiimtų pagal Europos žmogaus teisių konvenciją, kuri yra bendradarbiavimo teisėsaugos ir teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose pagal PBS pagrindas.

2023 m. kovo mėn. Jungtinės Karalystės vyriausybė pateikė naują **Duomenų apsaugos ir skaitmeninės informacijos įstatymo projekto (Nr. 2)**[60] versiją. Šio įstatymo projekto tikslas – pertvarkyti Jungtinės Karalystės duomenų apsaugos sistemą, kuria Komisija grindė savo sprendimus dėl asmens duomenų apsaugos lygio tinkamumo. Šiuo įstatymo projektu ketinama padaryti su keliomis sritimis, visų pirma asmens duomenų tvarkymo teisiniu pagrindu, naudojimusi duomenų subjekto teisėmis, asmens duomenų perdavimo į kitas šalis taisyklėmis ir nepriklausomos duomenų apsaugos priežiūros institucijos įsteigimu ir veikimu, susijusių pakeitimų. Komisija toliau stebės šį teisėkūros procesą.

2023 m. balandžio mėn. Jungtinės Karalystės vyriausybė pristatė **Skaitmeninių rinkų, konkurencijos ir vartotojų įstatymo projektą**[61]. Šiuo įstatymo projektu numatoma reguliuoti konkurenciją skaitmeninėse rinkose ir nustatyti įmones, kurių statusas rinkoje yra strateginis. Juo taip pat siekiama pertvarkyti tam tikrus konkurencijos teisės aspektus ir sukurti du atskirus vartotojų teisės aktų vykdymo užtikrinimo civilinės teisės bylose režimus: teismų režimą ir tiesioginio vykdymo užtikrinimo režimą, kurį valdo Jungtinės Karalystės konkurencijos ir rinkų institucija. Komisija toliau stebės šį teisėkūros procesą.

Galiausiai, 2023 m. birželio 27 d. buvo atšauktas 2022 m. pristatytas **Teisių įstatymo projektas**[62].

5.2. Vienodos atviros ir sąžiningos konkurencijos sąlygos ir darnus vystymasis

Komisija atidžiai stebi šios srities reglamentavimo pokyčius ir prireikus prašo Jungtinės Karalystės pateikti paaiškinimus.

5.2.1. Subsidijų kontrolė ir apmokestinimas

2023 m. sausio mėn. buvo patvirtintos trijų rūšių subsidijos, kurioms taikoma bendroji išimtis, (t. y. **„supaprastintos pasirinkimo galimybės“**[63]). Šios trys supaprastintos pasirinkimo galimybės apima: i) mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų, ii) energijos suvartojimo ir iii) vietos ekonomikos augimo sritis ir jas pasirinkus valdžios institucijos gali būti atleidžiamos nuo prievolės vertinti subsidijų priemones pagal subsidijų principus.

Komisija toliau stebėjo, kaip įgyvendinami anksčiau priimti teisės aktai, įsigalioję 2023 m., pavyzdžiui, nauja subsidijų kontrolės tvarka, nustatyta pagal 2022 m. Subsidijų kontrolės aktą[64]. Komisija taip pat paprašė Jungtinės Karalystės paaiškinti priemonių rinkinį, susijusį su

[60] Duomenų apsaugos ir skaitmeninės informacijos akto projektas: https://bills.parliament.uk/bills/3430.
[61] Skaitmeninių rinkų, konkurencijos ir vartotojų įstatymo projektas: https://bills.parliament.uk/bills/3453.
[62] Teisių įstatymo projektas: https://bills.parliament.uk/bills/3227.
[63] 2022 m. subsidijų kontrolės aktas. Supaprastintos pasirinkimo galimybės: https://www.gov.uk/government/publications/subsidy-control-act-2022-streamlined-routes.
[64] 2022 m. subsidijų kontrolės aktas: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/23/enacted.

daug energijos suvartojančių pramonės sektorių elektros energijos sąnaudomis[65], ir atnaujinti informaciją apie investicijų zonas ir laisvuosius uostus.

5.2.2. *Darbo ir socialiniai standartai, aplinka ir klimatas*

Darbo ir socialinių standartų srityje Komisija stebėjo pokyčius, susijusius su 2023 m. **Streikų (minimalių paslaugų teikimo lygio) aktu**[66], kuriuo Jungtinės Karalystės vyriausybei suteikiami įgaliojimai vykstant streikams tam tikruose viešųjų paslaugų sektoriuose nustatyti minimalių paslaugų teikimo reikalavimus, priėmimu ir įgyvendinimu.

Po to, kai Profesinių sąjungų kongresas pranešė[67] Tarptautinei darbo organizacijai (TDO) apie įtariamus išpuolius prieš darbuotojų teisę streikuoti, 2023 m. liepos 17 d. TDO standartų taikymo komitetas paragino Jungtinės Karalystės vyriausybę sudaryti palankesnes sąlygas dialogui su socialiniais partneriais ir užtikrinti, kad visi galiojantys ar nauji teisės aktai atitiktų su asociacijų laisve susijusias tarptautines taisykles[68]. Dar nėra aišku, kaip į šias rekomendacijas bus atsižvelgta.

Be to, 2023 m. liepos 13 d. Jungtinės Karalystės aukštasis teismas panaikino teisės aktą, pagal kurį įdarbinimo agentūroms buvo leidžiama sąmoningai parūpinti darbdaviui laikinųjų darbuotojų, kad jie perimtų streike dalyvaujančių darbuotojų darbą[69].

Aplinkos ir klimato srityje aktyviau siekdama priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų, Jungtinė Karalystė priėmė antrinės teisės aktus[70] , kuriais sumažino pagal šios šalies apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ATLPS) išduodamų apyvartinių taršos leidimų, kurie bus parduodami aukcionuose nuo 2024 m., skaičių. Komisija stebėjo ne tik šiuos pokyčius, bet ir kitas permainas, tokias kaip Jungtinės Karalystės ATLPS kainų kritimas, dėl kurio atsirado atotrūkis nuo ES ATLPS kainų, Klimato kaitos komiteto priimta 2023 m. ataskaita Parlamentui[71] dėl pažangos, padarytos mažinant išmetamą teršalų kiekį, ir pranešimų bei pokyčių, susijusių su poveikio klimatui neutralizavimu Jungtinėje Karalystėje, vertinimas[72].

Komisija taip pat stebėjo Jungtinės Karalystės cheminių medžiagų politikos (JK REACH) raidą ir jos nukrypimą nuo ES politikos (ES REACH).

---

[65] „British Industry Supercharger“: konsultacijos dėl energijos gamybos pajėgumų rinkos ir vyriausybės atsakas dėl daug energijos suvartojančių pramonės sektorių: https://www.gov.uk/government/consultations/british-industry-supercharger-capacity-market-consultation-and-eiis-government-response.

[66] 2023 m. streikų (minimalių paslaugų teikimo lygio) aktas: https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2023/39/enacted.

[67] Profesinių sąjungų kongreso pranešimas Tarptautinės darbo organizacijos ekspertų komitetui: https://www.tuc.org.uk/sites/default/files/2022-09/ILOsubmission2022.pdf.

[68] Tarptautinės darbo organizacijos bylų nagrinėjimo registras: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_888016.pdf.

[69] Bylos Nr. CO/3337/2022 CO/3346/2022 CO/3532/2022: https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/07/ASLEF-v-Secretary-of-State-for-Business-and-Trade-judgment-130723.pdf.

[70] 2023 m. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (pakeitimo) taisyklės: https://www.legislation.gov.uk/uksi/2023/994/contents/made.

[71] 2023 m. ataskaita Parlamentui dėl išmetamo teršalų kiekio mažinimo: https://www.theccc.org.uk/wp-content/uploads/2023/06/Progress-in-reducing-UK-emissions-2023-Report-to-Parliament-1.pdf.

[72] Klimato kaitos komiteto atliktas naujausių pranešimų ir pokyčių, susijusių su poveikio klimatui neutralizavimu, vertinimas: https://www.theccc.org.uk/2023/10/12/ccc-assessment-of-recent-announcements-and-developments-on-net-zero/.

6. Išvados

PBS neatstoja ir negali atstoti narystės ES. Buvimas už ES bendrosios rinkos ir jos politikos ribų turi neišvengiamų pasekmių prekybai, patekimo į rinką galimybėms ir bendradarbiavimo mastui.

Tačiau, kaip jau pabrėžta[73], PBS yra itin naudingas Europos Sąjungai susitarimas. Juo užtikrinama tinkama abiejų šalių teisių ir pareigų pusiausvyra ir numatomos didelės patekimo į rinką ir bendradarbiavimo galimybės.

Komisija ir toliau visapusiškai įsipareigoja PBS įgyvendinti ir šiuo tikslu dirbti bei konstruktyviai bendradarbiauti su Jungtine Karalyste.

[73] Metinė ataskaita dėl Europos Sąjungos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimo ir taikymo: https://commission.europa.eu/publications/annual-report-implementation-and-application-trade-and-cooperation-agreement-between-european-union_lt.

1 priedas. Pagal PBS įsteigtų jungtinių organų ir kitų struktūrų posėdžiai 2023 m.

Data	Jungtinis organas / struktūra
Kovo 7–9 d.	Žuvininkystė (darbo grupė). 4-asis posėdis
Kovo 9 d.	ES vietos patarėjų grupė. 6-asis posėdis
Kovo 24 d.	Partnerystės taryba. 2-asis posėdis
Balandžio 18–20 d.	Žuvininkystė (darbo grupė). 5-asis posėdis
Birželio 1 d.	Oro transportas (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Birželio 19 d.	Teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Birželio 21 d.	ES vietos patarėjų grupė. 7-asis posėdis
Birželio 27 d.	Žuvininkystė (specialusis komitetas). 6-asis posėdis
Birželio 28 d.	Socialinės apsaugos koordinavimas (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Liepos 3–4 d.	Parlamentinė partnerystės asamblėja. 3-iasis posėdis
Liepos 26 d.	Žuvininkystė (darbo grupė). 6-asis posėdis
Rugsėjo 22 d.	Žuvininkystė (specialusis komitetas). 7-asis posėdis
Rugsėjo 27 d.	Muitinių bendradarbiavimas ir prekių kilmės taisyklės (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 4 d.	Vienodos atviros ir sąžiningos konkurencijos sąlygos ir darnus vystymasis (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 9 d.	Paslaugos, investicijos ir skaitmeninė prekyba (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 11 d.	Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonės (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 13 d.	ES vietos patarėjų grupė. 8-asis posėdis
Spalio 18 d.	Techninės prekybos kliūtys (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 19 d.	Administracinis bendradarbiavimas PVM ir mokesčių bei muitų išieškojimo srityje (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Spalio 23 d.	Intelektinė nuosavybė (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Lapkričio 6 d.	Bendradarbiavimas reglamentavimo srityje (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Lapkričio 7 d.	Pilietinės visuomenės forumas. 2-asis posėdis
Lapkričio 8 d.	Prekės (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Lapkričio 9 d.	Energetika (specialusis komitetas). 4-asis posėdis
Lapkričio 16 d.	Viešieji pirkimai (specialusis prekybos komitetas). 3-iasis posėdis
Lapkričio 23 d.	Kelių transportas (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Lapkričio 30 d.	Aviacijos sauga (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Gruodžio 4–5 d.	Parlamentinė partnerystės asamblėja. 4-asis posėdis
Gruodžio 4 d.	Dalyvavimas Sąjungos programose (specialusis komitetas). 3-iasis posėdis
Gruodžio 7 d.	Prekybos partnerystės komitetas. 3-iasis posėdis

2 priedas. Įgyvendinimo veiksmų, dėl kurių 2023 m. kovo 24 d. susitarė Partnerystės taryba, apžvalga

Teminė sritis	Dabartinė padėtis
Jungtinės Karalystės prisijungimas prie ES programų	**ĮVYKDYTA.** Nuo 2024 m. sausio 1 d. Jungtinė Karalystė prisijungė prie programų „Europos horizontas“ ir „Copernicus“. 2023 m. gruodžio 4 d. Specialusis dalyvavimo Sąjungos programose komitetas priėmė PBS protokolus.
Nauji susitarimai dėl prekybos elektros energija ir elektros energijos perdavimo sistemų operatorių bendradarbiavimas	Liepos 10 d. perdavimo sistemų operatoriai pateikė papildomos techninės informacijos. Šie dokumentai šiuo metu vertinami ir toliau reguliariai diskutuojama su Jungtine Karalyste.
Susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo finansinių paslaugų reglamentavimo srityje	**ĮVYKDYTA.** Susitarimo memorandumas buvo pasirašytas 2023 m. birželio 27 d. ir šiuo metu jis yra taikomas.
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) ir Jungtinės Karalystės intelektinės nuosavybės tarnybos (UKIPO) susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo intelektinės nuosavybės srityje	Vyksta EUIPO ir UKIPO diskusijos.
Jungtinė Karalystė. Paliktos galioti ES teisės aktas	**ĮVYKDYTA.** 2023 m. liepos 2 d. įvyko Komisijos padalinių ir Jungtinės Karalystės techninis susitikimas. Jungtinė Karalystė pateikė paaiškinimus dėl šio akto turinio.
Jungtinė Karalystė. Teisių įstatymo projektas	**NEBEAKTUALU.** Jungtinė Karalystė atšaukė šį įstatymo projektą.
Pavyzdinės pagal PBS įsteigtų darbo grupių darbo tvarkos taisyklės	**ĮVYKDYTA.** Dėl šių taisyklių su Jungtine Karalyste susitarta techniniu lygmeniu. Rugsėjo 28 d. Taryba pagal Sutarties dėl ES veikimo 218 straipsnio 9 dalį priėmė sprendimą dėl pozicijos, kurios šiuo klausimu turi laikytis ES. Taip buvo sudarytos sąlygos pradėti veikti ekologiškų produktų, motorinių transporto priemonių ir jų dalių, vaistų ir socialinės apsaugos koordinavimo darbo grupėms.
Dialogas kovos su terorizmu klausimais	**ĮVYKDYTA.** Dialogas įvyko 2024 m. vasario 2 d.
Dialogas kibernetiniais klausimais	**ĮVYKDYTA.** Dialogas įvyko 2023 m. gruodžio 14 d.
ES turi pateikti Jungtinei Karalystei informaciją apie priemones, taikomas gyvų dvigeldžių moliuskų ir sėklinių bulvių importui	**ĮVYKDYTA.** Informacija buvo pateikta 2023 m. balandžio 3 d.
Pagal PBS numatyto PVM	**ĮVYKDYTA.** 2023 m. spalio 19 d. Specialusis prekybos

protokolo taikymo pradžia	komitetas administracinio bendradarbiavimo PVM srityje ir mokesčių bei muitų išieškojimo klausimams priėmė atitinkamus keturis sprendimus, kurie buvo būtini, kad būtų galima pradėti taikyti PVM protokolą.

3 priedas. Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtų Partnerystės tarybos ar komitetų priimti sprendimai ir rekomendacijos

2023 m. vasario 7 d. **Specialiojo energetikos komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies l punktu, **rekomendacija Nr. 1/2023** kiekvienai Šaliai dėl Šalių prašymų elektros energijos perdavimo sistemos operatoriams, siekiant parengti efektyvaus elektros energijos jungčių naudojimo technines procedūras[74].

2023 m. birželio 19 d. **Specialiojo komiteto**, įsteigto pagal Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies r punktą, **sprendimas Nr. 1/2023**, kuriuo nustatoma standartinė savitarpio pagalbos prašymų forma[75].

2023 m. kovo 10 d. **Specialiojo socialinės apsaugos koordinavimo komiteto** , įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies p punktu, **sprendimas Nr. 1/2023** dėl elektroninio keitimosi socialinės apsaugos informacija naudojimo įstaigoms ar susižinojimo tarnyboms tarpusavyje perduodant duomenis[76].

2023 m. birželio 28 d. **Specialiojo socialinės apsaugos koordinavimo komiteto**, įsteigto pagal Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies p punktą, **sprendimas Nr. 2/2023** dėl finansų įstaigos, pagal kurią nustatoma delspinigių už pavėluotus mokėjimus norma ir valiutoms konvertuoti taikomas keitimo kursas, paskyrimo ir datos, į kurią atsižvelgiant nustatomi valiutų konvertavimo kursai[77].

2023 m. liepos 24 d. **Specialiojo žuvininkystės komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies q punktu, **sprendimas Nr. 1/2023** dėl metų žvejybos galimybių savanoriško perdavimo mechanizmo[78].

2023 m. liepos 24 d. **Specialiojo žuvininkystės komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies q punktu,

[74] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:22023D0425
[75] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:22023D1621
[76] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:22023D0698
[77] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:22023D1460
[78] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0039.01.LIT

rekomendacija Nr. 1/2023 dėl pranešimų pagal Susitarimo 496 straipsnio 3 dalį teikimo gairių[79].

2023 m. liepos 24 d. **Specialiojo žuvininkystės komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies q punktu, **rekomendacija Nr. 2/2023** dėl europinių mažažiočių plekšnių, raudonųjų plekšnių, paprastųjų otų ir švelniųjų rombų išteklių valdymo rajonų suderinimo[80].

2023 m. gruodžio 1 d. **Specialiojo žuvininkystės komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies q punktu, **rekomendacija Nr. 3/2023** dėl jūrinių plekšnių ir paprastųjų merlangų išteklių valdymo rajonų suderinimo[81].

2023 m. spalio 19 d. **Specialiojo prekybos komiteto administracinio bendradarbiavimo PVM ir mokesčių bei muitų išieškojimo srityje klausimams**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, **sprendimas Nr. 1/2023** dėl procedūros, pagal kurią sudaromas susitarimas dėl paslaugų lygio[82].

2023 m. spalio 19 d. **Specialiojo prekybos komiteto administracinio bendradarbiavimo PVM ir mokesčių bei muitų išieškojimo srityje klausimams**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, **sprendimas Nr. 2/2023** dėl finansinio įnašo, kurį Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė turi įnešti į Sąjungos bendrąjį biudžetą, kad padengtų dalyvavimo Europos informacinėse sistemose išlaidas, sumos ir jo mokėjimo sąlygų[83].

2023 m. spalio 19 d. **Specialiojo prekybos komiteto administracinio bendradarbiavimo PVM ir mokesčių bei muitų išieškojimo srityje klausimams**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, **sprendimas Nr. 3/2023**, kuriuo nustatomos Protokolo dėl administracinio bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje ir dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus nuostatų, susijusių su ta pagalba, įgyvendinimo taisyklės[84].

2023 m. spalio 19 d. **Specialiojo prekybos komiteto administracinio bendradarbiavimo PVM ir mokesčių bei muitų išieškojimo srityje klausimams**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, **sprendimas Nr. 4/2023** dėl informacijos ir statistinių duomenų perdavimo standartinių formų, informacijos perdavimo

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0041.01.LIT
[80] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2023.198.01.0044.01.LIT
[81] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400626
[82] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2472/oj
[83] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2473
[84] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2474/oj

bendruoju ryšių kanalu praktinės ryšių tarp centrinių ryšių palaikymo įstaigų ir skyrių organizavimo tvarkos[85].

2023 m. lapkričio 23 d. **Specialiojo kelių transporto komiteto**, įsteigto Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, **sprendimas Nr. 1/2023** dėl antrosios kartos išmaniojo tachografo techninių specifikacijų pritaikymo[86].

Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 8 straipsnio 1 dalies s punktu įsteigto **Specialiojo dalyvavimo Sąjungos programose komiteto sprendimas Nr. 1/2023**, kuriuo priimami Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo I ir II protokolai ir iš dalies keičiamas 47 priedas[87].

2023 m. gruodžio 21 d. Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtos **Partnerystės tarybos sprendimas Nr. 1/2023** dėl pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių[88].

[85] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=OJ:L_202302475
[86] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/293/oj
[87] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/2731
[88] EUR-Lex - 22023D2891 - EN - EUR-Lex (europa.eu)